

ОЛГА ЛАРИОНОВА НА НЕИСТИНСКИЯ

Превод от руски: Нели Христова, 1988

chitanka.info

Кротко, като в болница, дрънна сигналът, сякаш котенце бе закачило с лапичка звънеца. Дан се усмихна, изправи се, ставите му изпукаха, той се хвана за никелираната табла на леглото и направи великолепна стойка. Едва след това откъсна лявата си ръка от студената метална дъга, натисна бутона „приемам“, и то без да загуби равновесие.

Флегматичният образ на доктор Сидни Дж. Уеда заблестя на масленозеления екран. Екстравагантната поза на пациента ни най-малко не учуди доктора. Той наведе леко глава и зачака един от двамата да се предаде.

Диаметърът на металната тръба беше обидно малък, човек не можеше дълго да се задържи на една ръка. Дан скочи на пода.

— Така — доволен констатира Сидни Дж. Уеда. — А сега можеш да дойдеш в кабинета ми.

Дан въздъхна тъжно.

— Ще те изписваме — съжали го докторът.

Дан се втурна към вратата, отърколи се като пумпал по стълбището и след шестнайсет секунди вече беше в кабинета.

— Вива, британски лорде!

— Покрий плешивото си теме, испански гранде. Кралят те поздравява.

Дан Арсинегас направи жест, уж че си слага шапка.

Като при всяка неочаквана среща на бивши съученици, които никога не са били близки приятели, но и никога не са имали сериозни разприавии, те изпаднаха в прекален възторг, като се видяха (Сидни, когато в донорската му клиника докараха Дан в тежко шоково състояние, впрочем защо ли го бяха довели тук, можели са да го откарат в коя да е болница; Арсинегас — когато отвори очи и разбра, че вече не е в хидромобила — последна собствена конструкция, а в болничната стая, до която в крайна сметка бе стигнал благодарение на неудържимото си отвращение към роботите изпитатели). И двамата от сърце се бяха зарадвали, но тяхната радост не бе помрачена от неизменната тъга, както е при среща на истински приятели, разделени за дълги години. Те си припомниха ученическите прякори и традиционните шегички, които си разменяха навремето в часовете, и както става в подобни случаи, останали насаме, разговаряха и се държаха така, сякаш все още бяха випускници в дванайсети клас.

С Дан не се бе случило нищо страшно, най-обикновен шок, безинтересен дори за наскоро постъпилите практиканти. И ето че съучениците отново се разделяха и само по израза на Дан си личеше, че независимо от компанията на Сидни донорската клиника му бе дошла до гуша.

Междувременно доктор Уеда измъкна изпод плексигласа, покриващ бюрото му, широка и твърда перфокарта, обърна се рязко на въртящия се стол и метна перфокартата на миниатюрната неколкокатна масичка, както децата хвърлят ринговете на сорсото.

Картата плътно се залепи за масичката и тя послушно реагира със залп от зелени и бели светлини. Само една лампичка замига в червено, но тутакси премисли и угасна.

— Дон Арсинегас, ти си здрав като каталонски бик. Тъй че можеш да се пръждосваш до следващото си изпитание.

— Веднага си тръгвам!

— Би могъл да останеш поне от приличие. Все пак тук на ръце те носеха, с лъжичка те хранеха.

— Но не ти, ваше лордство, а практикантите!

— По мое височайше нареждане.

Дан неопределено изхъмка. Тъкмо Сидни трябваше да си припомни, че като се почне от пети клас, та до последния, Арсинегас го бяха носили на ръце без каквито и да било височайши нареждания.

— Да, щом се отвори дума за практикантите... — Дан стана сериозен. — Обещаха ми киберпрофилакториум, за да не изпращаме изпитателите всеки път за преглед на материка. Виж какъв куриоз: кибери цял куп, медицински персонал — няма. Можеш ли да ми отстъпиш някоя бедна млада практикантка? Или и тук са ти необходими?

Сидни разпери пръсти:

— „Необходими“ не е точната дума. Нали все някой ден ще се разотидат. Задължителната практика ще свърши и ще духнат. Когато кандидатствуват за тук, само профилът на работата ги привлича. Но в нашите клиники, разбираш, съществува особен морален микроклимат...

— Хм... А външен човек не го забелязва.

„Как ще го забележиш ти — неочаквано раздражен си помисли доктор Уеда. — Красавец!“

— Нали си външен човек — гласно изрече той. — А практикантка ще ти избира. Още сега. Да се отърва. Но цялото нещастие е в това, че тъкмо тя няма да иска да напусне.

— Защо пък? — вяло полюбопитствува Дан.

— Именно на нея нашата клиника ѝ харесва. Виждам, тя просто блаженствува тук. Въобразява си, че се е оттеглила от света.

— Да не е някоя с каменно сърце? То вие, чекръкчиите, гледате само скелетът да е здрав и анализите да са положителни.

— Виж, Дан, това, което наричаш „каменно сърце“, е елементарно депресивно състояние. Тук има нещо друго. По-дълбоко. Тя е от онези, които до трийсетата си година се интересуват само от стихове и театър, едва след трийсетте започват да се чувствуват момиченца, а след четирийсетте — големи момичета...

— Аха — отвърна Дан. — Това и аз го зная. Най-страшното е, че такива моми чак след шейсетте осъзнават, че са жени. А тази на колко е?

— Наближава трийсет. Всеки ден получава театрални програми, вестници с рецензии, магнетофонни ролки със записи на самодейни театри и разни други щуротии. Няма да се учудя, ако над леглото и са накачени стереофотоси на разни знаменитости, естествено не учени и звездни летци, а някакви си миловидни хлапаци, които хабят свободното си време, за да играят на любителски представления роли на учени и звездни летци.

— Е, милорд Сидни Дж. Уеда, по-кратко! Или си забравил, че пред теб стои не чак известен, но достатъчно миловиден хлапак от любителските сцени? Ех, де да имаше този хлапак повече свободно време, та да продължи...

Милорд Уеда безнадеждно махна с ръка:

— Случай на забавено развитие, също като при моята практикантка. Отдавна подозирам, че при избора на професия огромна роля изигра общуването ми с теб. Разбираш ли, още от първи клас ме сгриваше плахата надежда, че един ден на такива като тебе някой ще им намества мозъците по хирургичен път.

— И тия някои ще съберат всички книги и ще ги изгорят! Ведно с театрите.

— По дяволите, нека си останат. Разбери, откровено казано, аз не съм против Есхил, Шекспир, Чехов и Строгов. Дори не съм и против

това, някой космовакуумчик или генетик проектант да напише водевил. Или сега водевили не се пишат? Всичко ли се пише? Чудесно. И най-сетне не съм против, да речем, театърът на Гвардейския техникум по торфа да изпълни този водевил и да го запише на стереомагнетофон.

— Е, благодаря. А против кое си?

— Дан, против съм моята практикантка всяка вечер да пули очи в стереопроектора и да трупа под леглото си купища касети с въпросните миловидни хлапаци, вместо да живее и да мисли самостоятелно, само с помощта на единствения си и незаменим мозък. Против съм, защото не зная какво може да изхвърли тази практикантка...

— Нищо няма да изхвърли. Ти ще изхвърлиш нея, доктор Уеда, само че не мога да разбера защо? Във всеки случай не заради увлечението ѝ по театъра...

Сидни загледа в краката си, засумтя. Така де, защо се заяде с нея? Спомни си строгото ѝ лице, светлите ѝ до бяло коси, сресани на идеално прав път, и чистата ѝ престилчица, не с един, а с два горни джоба, способността ѝ еднакво ловко да работи и с двете ръце... Симетрията бе тъжното качество на младата жена. Но не това беше главното в сестра Сааринен. Главното доктор Уеда формулира едва сега — безнадеждната ѝ НИКОМУ НЕНУЖНОСТ.

— Ей-ей, заинтригува ме. По какъв начин ти, светило на хлиптоприсаждането, ще можеш да инкриминираш сополивата си практикантка?

— Сега — по никакъв. Но когато ще мога, вече ще бъде късно. Имам усещането, че тя е фанатичка.

Изговори бавно и уверено тия думи, макар по-рано да не бе мислил по този въпрос. И сам се учуди на казаното.

— Е, много далеч отиде, милорд Сидни Дж! — Арсинегас бе учуден не по-малко от него. — Разбираш, в дваисети век преди нашата ера човек е можел да бъде слънцепоклонник, но не и убеден монотеист, а в дваисети век от нашата ера поради още някакви причини е можел да бъде християнин, но не е бивало да бъде убеден поклонник на слънцето. След още два века е можел да бъде фанатик в науката, но в никакъв случай фанатик в религията. Сега изобщо не може да бъде

фанатик, тъй като фанатизмът е ликвидиран, както е ликвидиран и дифтеритът. Ясно ли се изразявам за един чекръкчия?

„С мен става нещо, помисли си Сидни. Трябва да му отговарям, а езикът ми не се обръща. Сигурно съм уморен. Уморен от всичко и точно от Дан. Ако срещнеш училищен приятел и три вечери наред бърбите празни приказки, сякаш още сте яхнали чиновете, то на четвъртия ден или трябва да станете близки приятели, или да минете на делови въпроси. Или пък да се разделите. В училище не се сприятелихте и сега няма да стане. Но тогава не отивай по-далеч от епичното, «а помниш ли?...» и целият нелеп, неясно как породил се разговор за сестра Сааринен ще е само един инцидент, досаден и излишен.“

— Така, разбрахме се — изписваш ме. — Дан сякаш бе отгатнал мислите му и спаси положението.

Доктор Уеда с облекчение размърда рамене.

— Да-да — потвърди той, — изписвам те. На всяка цена. На разсъмване можеш да потегляш. И извикай своя любезен хидромобил, защото нашите не достигат.

— Чудесна ситуация: хем те изригват, хем подскачаш от радост като зайче. Още сега ще го извикам. Обхватът ти далечен ли е?

— Среден, но към двеста мили ще покрие.

Дан се протегна към мустакатото кръгче на портативния предавател, огледа се — зад тежката завеса се провиждаше балкон.

— Ей сега — каза той и мина зад завесата.

Балконът бе надвесен над жълтата площадка за кацане, която като широк петдесетметров пръстен опасваше целия Мериланд. Радиалните площадки, разположени на равни разстояния, придаваха на плаващия остров вид на рак, лениво плюснал се върху океана на петдесет мили от Земята на Кралицата на Модите. Акваторията на Южната донорна станция заемаше около триста квадратни километра и над целия този район не минаваше нито едно трасе за редовни рейсове, тук не се допускаше никакъв циклон и океанът се вълнуваше не повече от два и половина бала. Резерватната зона бе открита само за кораби и мобили от системите за санитарна служба.

Дан примижа, загледан в мъглата на хоризонта. В хубаво време Земята на Кралицата на Модите се виждаше оттук — сива лентичка от млада, трудно прихванала се хвойна, отвъд която се простираше низ от

ледници. Около Мериланд лед вече нямаше: микроклиматът на акваторията стабилно поддържаше плюс десет градуса по Целзий, а прииждащите айсберги биваха унищожавани на границата на резервата.

През бурната арктическа зима тази акватория отвисоко приличаше на кръгло оченце в леда, като топло синьо петаче, стопено от нетърпеливо детско дихание; някой дори се бе опитал да я нарече „обетована вода“, но прозвището не се хареса, защото в средата на това спокойно езерце с ледени брегове невидимо се полюшваше на гравитационни котви изкуствен остров, съхраняващ в подводната си утроба невероятен, скъпоценен и почти чудовищен товар.

Дан се свърза със своята станция и нареди да му изпратят от Рисер Ларсън едноместен мобил. Вече бе хванал дебелия завеса, която пазеше кабинета на главния лекар от досадното незалязващо слънце, когато изведнъж вътре прозвуча равен глас, произнасящ думите малко по-отсечено от обикновено — така диктуват на фона заповеди: „Сестра, приемете донор 2446/19-М, регенерация на кръвта в обем хиляда и седемстотин кубика. Хомеостезин както обикновено. Край.“

Когато Арсинегас подръпна завесата, вътрешният фон бе вече изключен. Какво имаше на екрана? Само лицето на сестрата, по тона на Сидни — въпросната практикантка или... или и контейнера? Контейнерът, където се намира донор номер дваисет и четири четиресет и колко беше там?

Доктор Уеда не се обърна, когато Дан, препънал се о прага, влезе в кабинета. Не вдигна и ръката си от пулта за вътрешна връзка — тя си остана върху прекъсвача.

— Между другото решително настоявам да си вземеш отпуск — изрече Сидни. — Само не си мисли да хукнеш към екватора. Никаква повишена влажност, никакви високопланински местности. И не по-малко от трийсет дни — той погледна през рамо Дан. — Добре де, дваисет, дявол те взел. Но това е последната ми дума.

Дан милостиво кимна.

— А след това ще се върнеш ли в своя Рисер Ларсън?

Дан безгрижно вдигна рамене.

— Пак ти предлагат да заминеш някъде, а?

— На Марс — без желание отвърна Дан.

— Ще полетиш ли? Нямам възражение срещу климата.

Отново неопределено движение.

Доктор Уеда се приготи да изкаже съображенията си по този въпрос, но в същия миг под ръцете му изписука и мек женски глас попита: „Да се прави ли дезактивация?“

— О, не, не, каква дезактивация след изтегляне на кръвта? — той ядно тракна прекъсвача на звуковия канал, сякаш натисна спусък. — Както си знаех! Симетрична дръвничка.

— Слушай, Сид — Арсинегас заобиколи масивното бюро и приседна на крайчеца на пулта за вътрешна връзка. — Защо изключи екрана? Не искаше да видя... онзи?

Сега пък доктор Уеда неопределено вдигна рамо.

— Но защо? — настояваше Дан.

— Нека минем без обяснения, а? Това е традиция в лекарската етика. В просекториума роднини не се допускат. Болният не вижда своя донор. Не е прието.

— Но ти си видял твоя, нали?

— Не. Дори и аз.

— Хм... А нали мога да се гледам в огледалото!

— Ще се задоволиш с това.

— Виж, Сид, не ти ли се струва, че така само натягате атмосферата, която плаши вашите практиканти? Митологична антивизуална ситуация, а ла Амур и Психея. Остава да пуснете слуха, че кръвта на човек замръзва, щом погледне своя донор. Взаимодействие на двойка псиполета или някаква друга квазинаучна мистика. Защо правите от донора гоголевски Вий? Та той е просто торба с кости. Балон с кръв от моята група. Защо да не мога да видя такова нещо?

— Всичко е и така, и не е така. Естествено, донорът може да бъде разглеждан като контейнер със запасни части. На чуждите така и гледаме, иначе не бихме могли да работим. Но за теб той е твоето второ АЗ. Твой брат-близък, вярно, отгледан изкуствено, но от твоя плът, тоест от твои клетки и под диктовката на твоята ДНК. Ако те бях завел в хлиптотеката и ти бях показал комплекти от сърце, черен дроб и още нещо жизненоважно, ти просто щеше да ми стиснеш ръката и да си тръгнеш доволен от нивото на съвременната медицина. И щеше да се държиш още по-безразсъдно по време на твоите изпитания. Но ако ти покажа това сърце и ръце, тези очи и далак, и то всичко събрано в

едно тяло, ТВОЕТО СОБСТВЕНО ТЯЛО — не гарантирам за психиката ти.

— Слабо ме познаваш.

— Колкото е необходимо. Стига ти толкова глезене.

— Предполагаш, че ще откача?

— Не. Но няма да забравиш тази картина, докато си жив. До последния си час, когато бъдат изчерпани всичките ти ресурси — и на твоя собствен организъм, и на донора, и на отделните препарати на хлиптотеката.

— Така... Да смятаме, че опази душевния ми покой. Но ми е трудно да повярвам, че оставате равнодушни, когато режете едни хора, за да спасите други.

— Не, Дан, това не ни потриса. Защото донорите не са хора. Те са неодошевени препарати, щом искаш да знаеш. Впрочем не — всеки първокурсник се страхува преди първия си сеанс в дисекционната, макар че има работа със свободен или безоригинален донор, чийто стопанин се е затрил някъде на своя любим Марс, където все още няма донорски клиники, или пък в Пространството, откъдето просто може да не се върне. Но нали и преди триста години първокурсниците са се измъчвали от съзнанието, че пропитите с формалин, нямащи вече никакво отношение към истинската жива материя експонати в дисекционната са бивши хора...

— Ти през цялото време искаш да ми внушиш, че донорите не са бивши, не са истински, а са обекти, неспособни да станат хора...

— Именно. Ни-ко-га.

— Нарочно не споменаващ тези, обемните снимки на псистеруриите, нали? А това е единственото, което не достига на донора, за да стане човек. Ето днес от мен взеха такъв отпечатък — защо да не го наложат на моя донор...

— О, добре, че ме подсети — иди се снимай пак. Първите снимки са дефектни. В никакъв случай не си тръгвай, без да се снимаш.

— Хубаво, хубаво, не ме баламосвай! Днес вече ми внушаваха, че на всяка крачка ме дебне пълна амнезия — щом навляза в променливо поле или от претоварване с информация, или чрез метода на Пир, царя епирски — ако ме фраснат с цукало по главата. Така ли е? И ще ме довлечат безчувствен в твоята клиника, и ще извадят

тазсутрешната снимка, където е заснета цялата ми памет в единайсет часа и петнайсет минути днешна дата, и ще наложат на моите бедни опустошени гънки целия грижливо запазен запас от моя информация... Нали така?

— Така. И дори с допълнение — правила за безопасност при работа на повърхността на Марс, да речем, такива допълнения не противоречат на лекарската етика. А защо да не ти ги наложим всички заедно, щом бездруго ще седиш на мнемостола?

— Стоп, доктор Уеда. Съвсем не е така. Не се измъквай с шега. Та нали ти ей сега заяви, че аз, самият аз не съм нужен! Престанал съм да бъда ценност, обект за приложение в лекарската етика. Нали си имате тяло — донор и душа — запис на паметта. Защо ви е да ремонтирате мен, една износена биомашина, която ви създава толкова грижи, когато е достатъчно да съберете онова, дето го пазите из килерите си — и ето ти един готов Дан Арсинегас? Духът е същият, тялото — здраво, лекарската етика трябва да бъде „за“, и то с двете ръце. А може би така и правите вече, а, ескулап Уеда? Може би истинският Арсинегас се търкаля някъде из хладилните камери?

Сидни уморено задъвка устни, никак не искаше да признае, че не е всемогъщ.

— Виж, Дан, цялата ти тирада няма никакъв смисъл, защото ние не умеем да вършим това... Да, да — и досега не сме успели да съединим тялото, по-точно мозъка на донора със записа на психоструктурата на оригинала. Защо? Задай някой по-лесен въпрос. По тия причини не можем да спасим пациент, чийто мозък е неспасяемо поразен: пренасяме мозъка на донора — работа филигранна, — оживяването е пълно, но щом дойде до налагане на паметта...

— Отмиране на кората ли!

— О, не, с това можем да се справим. Не, и за да ти стане ясно, ще ти кажа — квазилетаргия. Никакви сили не са в състояние да събудят мозъка на донора. Той не желае да се събуди. Не желае!

— Слушай, Сид — Дан хвана приятеля си за реверите на бялата престилка, — слушай, пипкав ескулапе! В мен заговори роденият експериментатор, а това е верен признак, че решението не е далече. Ти казваш — отпуск? Вземам два месеца и се заключваме в твоята лаборатория. Не бой се де, няма да те врънкам да ми разрешаваш да пия брудершафт с моя донор. Да си нанка в хладилника и да пази

моите дробчета-далачета. Ще се заловим за работа и кълна ти се, Сидни Дж., ще решим проблемчето! Хайде, дембелин, съгласявай се!

Сидни Дж. Уеда внимателно освободи престилката си от ръцете му. Да, реверите сякаш крава ги е дъвкала. Откъде ми се лепна... експериментатор.

— Какво си ме заял? — изрече той колкото се може по-миролюбиво. — С това проблемче, както благоволи да се изразиш, светила от световен мащаб — не като теб и мен! — са си блъскали главите. И друго, утре заминавам. На стаж в световния донорски център. Два месеца и половина, не по-малко. Тъкмо през това време ти ще поизгубиш интерес към проблема.

Дан склони глава на дясното си рамо, замислено погледна Сидни. Продължи да го гледа, но премести глава на лявото си рамо. Как му викахме до четвърти клас? „Какво си ме заял?...“ Ами да, Мечо Пух. А от четвърти до седми го наричахме Сидни Дж. Месокомбината. После, да, казвахме му Портос — до девети клас. А по-нататък нищо не му казвахме. Беше станал толкова незабележим, въпреки че бе висок и охранен, та не си заслужи дори поредния прякор. А на мен как ми викаха тогава? Естествено, Д'Артанян, а преди това — Цаца, по-късно вече — Генерален конструктор. Ето, не са минали чак толкова години и седим лице срещу лице — бившият Генерален и экс-Мечо Пух — и не можем да стигнем до съгласие...

— Сид — попита той добродушно, — сигурно яката ти втръснах?

— До гуша ми дойде! — зарадва се докторът. — До смърт ми втръсна! И между другото втръсна ми както в осми клас. Когато хвърчеше насам-натам с проекти на разни таратайки, а аз те гледах и си мислех: още ли не сме доживели историческия момент, в който човечеството ще се интересува преди всичко от ръце и крака, а едва след това от колела и манипулатори?

Дан се плесна по коленете и енергично се изправи.

— Баста — каза на път към вратата. — Нямам повече въпроси. Макар че не съм искрен. Но само един. Кажу ми, Сид, сериозно ли сте се занимавали с този проблем? Може ли да се смята, че отрицателният отговор е верен стопроцентово?

Сидни също се изправи, заклатушка се из кабинета, като дърпаше копчетата на измачканата си престилка.

— Виж какво, Дан. Отказвам се да ти предписвам отпуск. Излитай си на Марс, занимавай си се със своите хидромобили, макар че, да пукна, изобщо не разбирам защо са отишли там, където вода има само в цистерните. За теб Марс е подходящ, защото засега на него няма нито един донорски стационар — само аптеки и хлиптотеки, няма как да се развихряш. И така: с проблема за налагане на обемната псиструктура, или просто казано със запис на паметта върху мозъка на донора, са се занимавали най-големите учени на света. Доказали са, че теоретически е достижимо, но експериментално — не. Изпробвани са всички методи, приложени са всички възбудители и катализатори. И — дотук. Трябва да ти кажа — доволен съм. Да, да! Защото ако бяхме получили дори един положителен резултат, къде е гаранцията, че нямаше да се изкушим да създадем еквивалентен дубликат на някой велик учен, после за друг... И то не един дубликат — би било възможно да се създадат петдесет Айнщайновци, сто Ахтарведовци, двеста Несейченко. И развитието на човечеството щеше да тръгне не по вертикалата, а по хоризонталата. Тъй че лети си на Марс, а в свободното от изпитания време се залови с организацията на студия за художествена самодейност.

— А мога ли да прекарам отпуска си тук, в Мериленд?

— Първо, това е вече вторият ти въпрос. Не спазваш регламента. А, второ, всеки пациент може да остане тук само в санаторния корпус. Но имай предвид: само неколцина знаят шифъра за подземните хранилища. Така че без пиратски действия. Е, ще останеш ли?

— Ще си помисля. Ще се видим ли утре сутринта?

— По-добре да се сбогуваме сега. Зает съм...

— Сбогом, Сидни Дж. Месокомбинат.

— Довиждане, Дан.

Доктор Уеда изпрати бившия си пациент до вратата, понечи да му стисне ръка, но се отказа. Потупа го по рамото, излезе още по-лошо — покровителствено, едва ли не високомерно. Заклучи след Дан и се върна при бюрото си, ядосан на самия себе си. И в същия миг окончателно се разстрои: на малкия панел на страничния стенд бе включен звуковият канал за вътрешна връзка.

Целият им разговор е могъл да бъде чул от някого.

Откровено казано, нищо криминално не бе споменато и всичко, което наговори на Арсинегас, през последните няколко години десетки

пъти как ли не го бе втъпявал на най-различни кореспонденти. Тъй че не бе издал никакви служебни тайни. Пък и такива не съществуваха. И въпреки всичко той, главният лекар на донорската клиника в Мериленд доктор Сидни Дж. Уеда, седеше с изкривено от погнуса лице и се мъчеше да улови и най-малкия сигнал, който можеше да се чуе от репродуктора. Но на другия край на канала, изглежда, нямаше никого. Май му се размина.

— Сестра Сааринен! — повика той.

Тишина.

Тишина, в която умело е скрито нечие дихание. Той се протегна към копчето на видеофона и като изруга на специален патоанатомически жаргон, на мода в донорските клиники, опита да се овладее. Ето ти я специфичната тукашна атмосфера. Още малко и ще почне да се промъква до вратите и да ги отваря, за да търси зад тях дявол знае що.

— За шестнайсети юли — издиктува във включения диктофон. — 19-М да се върне в стая 2446. На 552-Ж — хомеостазен контрол, да се остави в бокса до моето завръщане. Безоригиналните от седми и осми бокс — в хлиптотеката. Тия от единайсти — за кремация. Никой от хлиптотеката да не се изхвърля. Край. — Потърка брадичка. — Допълнение: да се преснеме псиструктура на пациента Арсинегас от стая двайсет и втора. По молба на пациента да му се вкара допълнителна информация не повече от три хиляди мнемоединици. Край. Още едно допълнение: да му се запази стая в санаторния корпус. Сега вече край.

Сидни изключи диктофона, отиде при огледалото. Въпреки всичко Дан успя да си остане млад. И духом, и телом. Докато Дан беше при него, доктор Уеда усещаше непоколебимо превъзходството си. А сега, лице в лице със собственото си отражение?

— Последно допълнение — едва чуто изрече Сидни. — Главният лекар на Мерилендската донорска клиника, старият пръч Сидни Дж. Уеда — на боклука...

— Добро утро, сестра. Не ме изписват без повторна снимка, къде трябва да я направя, само че по-бързо?

Бяла дреха до земята — впрочем всички, които работят с донори, кой знае защо, носят дълго. Маска до очите. Кралски жест, сочещ вратата на бокса — ох, тия кралски жестове, които от парсек вонят на школки драмкръжок...

Школски ли? Бледа сянка на някаква калпава асоциация. По дяволите! Веднъж да свършат тия процедури и — я на Марс, я в Тускарора. А целият резерват с неговите Уеди, с царствените особи с кринолини, с всичките му консервирани двойници и, най-важното, с тази неповторима, спе-ци-фич-на атмосфера, да върви в гъглавите. Човек от първия ден може да подуши що за атмосфера цари тук. Надменност и безкрайна самоувереност. Същински богове, даряващи на простосмъртните втори живот! И нищо чудно, че начело на този консервен завод стои Сид. Ето какво излиза, когато една абсолютна посредственост стане глава на фирма. Фирмата започва да се чувства Олимп. И ти идваш на този Олимп с чисто сърце, предлагаш ръцете си, не чак дотам несръчни, и главата си — и тя нелоша, и времето си, а те...

Огромният, но удивително лек шлем внимателно се спусна на главата му и го принуди да потъне в креслото. Стана му топло и приятно, сякаш на голото му теме се настани грамаден ангорски котарак. И дори монотонния шум от някаква помпа Дан възприема като мъркане. Ето го сигнала: „Съсредоточете се“. Не, записът днес няма да стане. Когато човек е ядосан, не бива да му се прави снимка.

А само преди около три години му правиха снимка и тогава приближаването на този електронен котарак довеждаше Дан до състояние на доброжелателен, едва ли не умилителен покой. Той бързо се изключваше от всичко извън пределите на неговото младо, силно и умно тяло. Но в този покой нямаше нито отпуснатост, нито идиотска самовлюбеност, тъкмо обратното — мозъкът се подчиняваше на съсредоточената готовност целият да се принесе в дар някому и това състояние можеше да се сравни май единствено с чувствата на създателя, изпращащ новия си модел в открития космос — същото максимално себеотдаване, само без каквато и да било тревога.

По-преди контактът с електронния ангорски котарак се осъществяваше така естествено и бързо, че на Дан и през ум не му минаваше да анализира собствените си усещания. Още по-малко да се пита как е при другите, и те ли се чувствуват толкова леко? Или никак

не е трудно да снемат псиструктурата на него, Арсинегас, поради крайната ѝ примитивност — нали е несравнимо по-лесно да се скицира гипсов куб, отколкото Венера Калипига? В такъв случай Месокомбината е прав. Проблемът за сигурността на колелата и манипулаторите е с една степен по-долу от проблема за целостта на ръцете и краката. Сид има сили да се захване с второто, Дан — само с първото. Примитивното механистично мислене не е апаратът, който заслужава да се предлага заедно с чистото сърце и умелите ръце през време на двумесечен отпуск... Най-малкото тук.

— Пациент, готов ли сте? — той дори не забеляза как сестрата бе минала зад преградката. Пролука, през която се вижда същото кресло и същият шлем. И марлената превръзка до очите — неподвижни, немигащи, невероятно светли очи, в които само тъмният кат отделя седемцветната обвивка от синкавия белтък. Разправя се, че такива втрещени, ледени очи е имал проклетият крал Филип Красивия.

— Готов съм, сестра.

— Доктор Уеда разреши да впишем в паметта значителен мнемообем, но снощи вие нищо не поръчахте...

Той обикновено използваше тази възможност, още повече че шлемът сега беше на главата му, а снимки се правеха всеки две-три години, и механически „вписваше“ в паметта си ту класическия латински, ту теорията на извънслучайностите на Чипинхолд, ту драмите на Корней. Последните му бяха съвсем излишни — зад кулисите отдавна бяха забелязали, че ролите и партиите, вписани в мозъка механично, не носят успех. Впрочем той не бе имал голям успех и с ролите, които подготвяше по естествен път...

— По дяволите мнемоединиците. Направете ми снимката.

— Но доктор Уеда остави за вас това. — През пролуката се виждаше надписът върху касетата. — „Методика на постановката на експеримента в естествени условия в околполярните области на Марс“.

Разрешение за медицинската карта, шлемът на главата, никакви физически усилия. Вярно, после ще трябва да погледне този текст, за затвърдяване — без дори да го чете. А сега от него се искаше само едно — ДА ПОЖЕЛАЕ ДА ПРИЕМЕ ИНФОРМАЦИЯТА.

— Благодаря, сестро, нещо не ми се ще.

Спокойни, неспособни нито да се учудят, нито да се натъжат очи. Ако на ледения Юпитер съществуваха някакви сапиенси, те сигурно щяха да имат такива телескопи, факт. А гласът е просто изненадващ — дълбок, вибриращ. С добра постановка. И странното усещане, че някога е виждал тази фигура, тези очи и е чувал този контраалт, но всичко това всячески се съпротивяваше да се съедини в един образ, тия коси на Солвейг, гласът на негърката Олимпия Бат и движенията... да, на принцеса Беренис, точно така.

Не, това не се събираше в една реална жена.

— Пациент, съсредоточете се, моля ви, давам ви петнайсет секунди да се пригответе.

Е, най-после. Пролуката се стесни, светлината започна бавно да гасне. Още малко и за няколко минути (а може и за част от секундата) той ще остане в пълна тишина и тъмнина. Може би не светлината се изключваше, а самият той преставаше да вижда и усеща. Сега се опита да улови мига на откъсване от външни дразнителни, както в детството си дебнеше и все не успяваше да издебне момента, когато започваше сънят. Но съзнанието му нямаше за какво да се захване — отвътре боксът бе целият бял и гладък... Дори вратата. Врата без дръжка. По дяволите, абракадабра, изключването на съзнанието започна... Не. Още секунда. Втора. Тук ли е вратата без дръжка? Безсмислица. А, ето, угасва... вратата... вратата, през която не може да мине... там... врата за никъде... врата...

Толкова зле не му беше дори след аварията, когато четири часа се трепа в ледената вода и не чувствуваше нито клетчица от тялото си. Сега беше тъкмо обратното — усещаше всичко, което в нормално състояние човек не усеща: и тежестта в тромавото, изтръпнало тяло, и шума на кръвта в ушите, и неритмичното дишане, и размазващите се пред очите предмети... Възприемаше всичко това като разфокусиране на апаратурата, съставляваща комплекса на неговото тяло, и просто бе чудно как така доктор Уеда, загубил толкова време с него, не можа да му осигури приличен запас здраве.

Минимално напрежение — и всичко отиде по дяволите. Шок, не шок, но състоянието му е страшно гадно. Добре поне, че паметта му си е в ред... А дали е в ред? Преди да изключи, той си мислеше за нещо

необикновено. Необикновено важно. С цялото си същество усещаше, че откритието му е значимо и първостепенно, че то трябва да преобърне из основи по-нататъшния му живот. Необикновено...

Напрежението му струваше още няколко минути безсъзнание, окопити се от леко прозвънване — така звънят ледените зрънца, удрящи се о страниците на хидромобила. Когато зрънката са много, превръщат се в ледена каша, губят единичната си звънливост и в сумарния им шум винаги ясно може да се чуе: Арсинегас... Арсинегас...

— Дан Арсинегас!

Вече го будят, а той още не си е спомнил. НЕЩОТО, толкова огромно, се мята в съзнанието му като безформено, непознато туловище: много е близко, за да може да го види добре — сякаш книга, която се опитваш да прочетеш, но я държиш на сантиметри от зениците. Редовете се сливат в размазана мрежа и очите болят. Прилича на мнимоотпечатък, когато в първата минута на пробуждането си дори не помниш какво са дарили на паметта ти, а вземаш томчето на Корней, от когото в момента не помниш нито звук, и не четеш, а пробягваш с поглед страничката, тия с нищо несравними по гордост строфи:

Да бъде Сид; и този звук да срине вси прегради, да бъде буря той и на Толедо, и на Гранада... — и цялата страница, от първия до последния ред, сякаш се проявява в напълнена с разтвор ваничка; думите са ясни и звучни, те се виждат и чуват, запечатани са в мозъка ти от днес и завинаги.

Но е необходимо книгата да се отвори — иначе споменът тъй и ще си остане смътен контур на нещо неразпознато.

Отново чува шум на ледунки, но сега вече не е шепот, а просто шумолене на колосана дреха и пред него се е изправила жена — впрочем това е сестрата, сестрата с царствените жестове и очи на Филип Четвърти.

И в този миг го шибна вълната на жалко, пристягащо сърцето отчаяние. И то не защото неговото младо, пъргаво тяло, чието съвършенство бе дотолкова естествено и привично, че всеки го приемаше за нещо задължително, дори не защото тялото му за някакви части от секундата се бе превърнало в потръпваща топка от неуправляема биомаса; в крайна сметка за това са суперлекарите като

Сидни Дж. Уеда с техните суперклиники, за да вдигнат на крака която и да било човешка развалина. Но нали тъкмо когато венецът на природата се превръща в развалина, пред него с едно изтънчено садистично злорадство се изправя на тънката си змийска опашчица неканеният въпрос: е, и кому си нужен сега такъв? Не, не след две седмици, отново излекуван и доведен до богоподобно съвършенство, а именно такъв, какъвто си сега, с цялата непотребност на своята безпомощност — кому?

Той се опитваше да се бори с този призрак, силеше се да разчупи твърдата кора, която скриваше пъстрото купище на неговата памет. Но мозаечните искрящи зрънца от дребни победи бяха здраво споени от студено любопитство и свинско равнодушие. Той знаеше, че някъде в дъното още блещукат слънчеви зайчета, чиито контури са ясни и оттенъците бистри — спомените от онова невероятно време, когато всичко най-свято и прекрасно лекомислено е било запрацано в къшето „за после“. А когато това „после“ все пак настъпи, стана ясно, че палешката лакомия плюс момчешкия страх от стабилизирания отношения вече са се превърнали в постоянно действащ, синдром на самотата. На самотата ли? Не! Не!!! О, несъществуващ господи, цял живот можеш сладострастно и словоблудно да жадуваш за великомъченичество, но когато действително те помъкнат към кладата или към ръба на пропастта — не! Неее!...

Спокойните, внимателни очи се приближават до него. Ето всичко, що му се полага — доброта, предписана от клетвата на Хипократ. Добротата на една от хилядите сестри към един от милионите пациенти. Доброта, която вместо лице има стерилна маска.

— Маската... Свалете маската де... — Никога и през ум не му бе минавало, че едва забележимото помръдване на устните може да му отнеме толкова сили. Креслото меко потъва някъде в димната дълбина на припадъка и в същия миг над него се вкаменяват стотици неестествено изправили се ледени фигури и стотици очи, без да мигат, се вперват в него, и стотици марлени маски падат, падат, падат като пърхащ снежен рой, и стотици лица...

Лицето. Примиращо от страх да не бъде познато, милото, единственото, любимото лице. И чудото от появата на това лице именно сега, в мига на най-страшното и непоносимо в живота отчаяние.

И едва след това името.

С радостна, припряна готовност неговата памет отдаваше на настоящето по чудо опазените трошици от миналото — и онази дъждовна, калпава вечер на окончателно изпортената ученическа ваканция, и стъпалата на полегатото стълбище, на което някой ги бе запознал, и глупавата суетня на недооблечените и недогримирани момченца и момиченца — бъркотия, предшествуваща любителския и предварително обречен спектакъл; и нейното лице на втория ред — недетско спокойно лице, което той по-късно с такава страстна ярост проклинаше, страхувайки се да го види втори път, и което по-късно обожествяваше, търсейки го цял живот.

Но така и не го срещна.

Научи се да лъже себе си, че е било само една случайна среща, която преди четиринайсет години бе засегнала самолюбието му. Но сега фактът, че отново се срещнаха, не можеше да бъде най-обикновен случай — това беше вълшебство и би било смъртен, непоправим грях да не повярва в него. И той знаеше, че никога не ще извърши такъв грях, защото няма да се раздели с тази жена — нито за ден, нито за час, дори за миг. И ако на пътя им се изпречи смъртта, той няма да надживее жената.

Нито с ден. Нито с час. Дори с миг.

Тази мисъл не се роди от спомените и не дойде подир тях — не, тя съществуваше от самото начало, от момента на пробуждането, а може и от по-рано; може би, неосъзната и неоформена, тя бе възникнала в мозъка му точно преди четиринайсет години и само очакваше тази среща, неминуема като възмездие, защото щом на земята извечно съществува закон на битието, наказващ с мъка за злото, то би трябвало в противовес на него да съществува и друг закон, според който за доставена веднъж огромна радост да те даряват с щастие...

Тази мисъл още не бе успяла да се оформи като ясните кристалчета на думите от онзи първичен извънсловесен хаос на усещания и понятия, който предшествува подобна кристализация — и той се засрами и ужаси от нея, защото тя принадлежеше на предишния Арсинегас, още непрживял това пробуждане, още незадъхал се при вида на чудното, любимо лице, пазено в паметта му десетилетие и половина. И бе посмял да си помисли, че тогава, през ваканцията на

големите дъждове, ѝ бе донесъл радост! Ах ти, повърхностен бонвиван, кавалер Фоблас на космическия век! Дума да няма, беше благодетелствувал с вниманието си няколко десетки разнокалибрени глупачки. Имаше такова нещо. Доставяше им „голяма радост“ — като се почне от нежни приказки, та се стигне до... Именно до. Включително до. И съхрани, загнезди в паметта си това самовлюбено проташко чувство „да носиш радост някому“.

И ето че сега с тия нечисти лапи на спомените, окалян от фобласовската терминология, той се промъкна в дъждовното лято на провалената ваканция... Как бе посмял да си помисли, че момичето от втория ред в полутъмния ученически салон, момичето със загадъчните очи на древни крале — че то се бе радвало на неговото внимание, че изобщо не го бе забравило през всичките четиринайсет години?

Насили се да пропъди мъчителната слабост и замайване и да проумее най-сетне какво е била за него тази жена и какво би могъл да бъде за нея той? И разбра едно: тя също го е чакала и обичала през всичките тия години. Всичките четиринайсет години. Но това не беше следствие от разсъжденията или от спомените, а сякаш от момента на пробуждането по вътрешните стени на душата му вече бе изписано с огнени букви: „Тя ме е обичала...“ И сега му оставаше само да се съсредоточи, вътрешно да се взре и да прочете надписа.

Изглежда, действително бе напрегнал погледа си, защото лицето, застинало пред него, изведнъж се проясни, стана удивително реално; и едва като закова очи в нея, разбра, че тя чака нещо, чака го именно от него, но тъй като не знаеше какво иска тя, реши да ѝ разкаже всичко, което си бе припомнил и премислил през последните години, но не му достигнаха сили и единственото, което може да направи, бе да прошепне името и: „Сари... Сари Сааринен...“

А тъкмо това очакваше тя, очакваше го с такова нетърпение, че се люшна, и на него му се стори — тя пада възник, а той е безсилен да ѝ помогне; но не падна, не, спусна се към него и не го прегърна, а го хвана за раменете, както хващат дете, което за малко да тупне в кладенец...

* * *

Доктор Уеда докрета до коридора и се опря о стената. Идеше му да се свлече на пода. Две младички сестри с еднакви дълги престилки се затичаха към него — той махна с ръка и се затътри към кабинета си, като пътьом сваляше ръкавиците си. Кога си бе казал, че е за боклука? Да, преди шест години, при последната си среща с Дан.

Преди шест години беше млад и наперен като кукуряк. А сега изобщо не бе в състояние да извърши операцията.

Макар че кой би могъл да направи ТАКАВА операция?

Напипа ключа на звуковия канал — не видеото, не, очите му не гледаха натам. Не заповяда — помоли:

— Шерелис, поемете операцията.

Но по това как изведнъж стихна тревожният, ромолещ шепот — в операционната се бяха натъпкали двайсетина човека — той разбра: Шерелис ще направи операцията вместо него. Но трябва да решава самият той.

Защо, дявол да го вземе, защо той да решава, след като няма абсолютно никаква вина? Защо го наказват?...

— Почакайте, Шерелис, почакайте минута...

Помъчи се да влезе в релси. Възможно ли е, след като се случва нещо, което и през ум не му беше минавало. Не бе го допускарал и когато едновременно пристигнаха двете фонограми. И досега са на бюрото му, първата — поразила го със своята неуместна налудничавост: „Излитаме заедно. Готви се за фантастична среща. *Дан Арсинегас. Дан Арсинегас.*“

Сети се, че тогава, преди шест години, Дан бе излетял от Мериланд, без да дочака завръщането му. Сидни прегледа историята на заболяването и почувствува професионално угризение на съвестта. След катастрофата с мозъчното сътресение не биваше да разрешават на Дан да запечата в паметта си каквито и да било инструкции за Марс. Тогава и двамата бяха избързали. Вярно, досега на никого в подобна ситуация не са се появявали усложнения, но Дан, ако се съди по дневника, се е мотал месец и половина в санаторното отделение. И е излетял заедно с рибоподобната Сааринен кой знае защо точно един ден преди завръщането на Уеда от материка.

Втората фонограма имаше по-определено съдържание. Дежурният лекар на Новозеландския космодрум пределно точно, но с явна тревога съобщаваше: „Днес в единайсет нула и три минути

старши механикът на помощния надземен транспорт на космодрума Дан Арсинегас поиска разрешение да излети за Мериланд с машина, собствена конструкция с биоуправление. На борда имаше пътник. При излитането хидромобилът загуби управление. Разби се, пилотът и пътникът загинаха.“

Ех, защо съобщението не завършваше с това!

„Жената на Арсинегас, сестрата от космодрумския медицински пункт Сааринен, приложи дълбока хипотермия и сега телата на пострадалите са на път за Мериландската клиника със санитарен мобил за бърза помощ. Личното мнение на лекаря — реанимация е невъзможна дори при максимално използване на донори. Предварителното мнение на началника на космодрума: тъй като пътникът в мобила е идентичен близък с пилота, експерименталната биотокова система на управление е била настроена едновременно на двата източника на командите и затова те са били неразличими за нея. Не е изключено пътникът изобщо да не се е досетил каква роля неволно е изиграл в аварията.“

Дали в главата на Сидни бяха трепнали поне някакви подозрения, когато получи втората фонограма? Абсолютно никакви. Той твърдо вярваше, че невъзможното е невъзможно.

Първото смътно подозрение, отговарящо на действителността, се породило едва когато поиска от хранилището контейнера с донор 19-М от камера №2446.

Донорът изобщо не приличаше на Дан Арсинегас.

А след това санитарният мобил кацна на покрива на операционната и последваха няколко минути на шеметна, но строго регулирана суетня, предшествуваша всяка операция с повишена сложност, когато хора, киберни и датчици на компютри заемат своите точно определени места, а той, царят и богът на този снежноблестящ Олимп, все не можеше да повярва, че двете тела, проснати пред него, са двама Дан Арсинегас, единият от които преди шест години беше донор на другия.

Невъзможно!

И когато най-сетне бе принуден да си признае, че невъзможното все пак е реалност, не изпита нищо освен безкрайно изумление — виж ти, чудо на чудесата! А и малко яд — някой се е досетил. И то не той, Сидни Дж. Уеда. И не друг, а фанатичката Сааринен...

Тези мисли мъждееха някъде на втори план, защото главното, с което бе зает, беше опитът да намери поне някакъв шанс за спасяването на единия от двамата. Ако пациентите си имаха донори, лесна работа, щеше да осигури търсения шанс. Но единственият изход в създалата се ситуация беше един от двамата Арсинегас да стане донор на другия. Отдавна всички в операционната бяха стигнали до това заключение. Сега трябваше да се реши — кой? И да се реши бързо. Забавянето означаваше гибел и за двамата.

Уеда хвърли поглед към кибердиагностатора. И това ми било помощник — „и двата варианта са еднакво възможни“ — и изключи. Вече на всяка санитарка ѝ е ясно, че е така. Трябва да се избере! Да предположим, че донор ще бъде ТОЗИ — атрофия на някои мускули, вероятно следствие на прекараните в контейнера десетилетия, където никакви тренировки не могат да осигурят пълно мускулно натоварване... Но пребиваването на Марс, където силата на тежестта е по-малка от земната, също дава аналогична картина. И значи ОНЗИ е също с недоразвити мускули... Космически загар? Иди го различи от арктическият! И ТОЗИ и ОНЗИ могат да се похвалят със загара си, нехарактерен за обикновените хора... А, ето: на истинския Арсинегас трябва да се е запазил белегът отпреди шест години — след аварията, която го доведе в Мериланд... Мда. Това трябва да се има предвид. И двамата по право се наричат Арсинегас, всеки има не по-малко от десетина белега. Еднакви характери с еднакви последствия. Дали да не съпостави историите на заболяването от архива? Времето! Нима няма начин мигновено и безпогрешно да различи истинския Арсинегас от неистинския?

Истинския от неистинския...

И тогава го обзе ужас.

Когато Сидни Дж. Уеда, главен хирург и завеждащ Мериландската донорска клиника, най-хуманният човек от най-хуманното общество, разбра, че безотчетно, но категорично дели тези две категории — висши и нисши, истински и изкуствен, достоен да живее и обречен да умре. И тогава докрета до коридора и се опря о стената. Още една мисъл, връхлитаща всички слаби хора в решителни минути, не му даваше мира: защо това се изсипа тъкмо на моята глава? Защо именно аз трябва да отговарям за всички?!

Когато автоколичките с двете безжизнени тела се плъзнаха в операционната и крилата на вратата подире им бавно се затвориха, Сари остана съвсем сама в огромната чакалня, сякаш специално предназначена за целта — докато чака изхода на тежка и дълга операция, човек безкрайно да крачи по поскърцващия под и да отмерва от единия до другия ъгъл шейсет крачки. Сари го знаеше съвсем точно: шейсет крачки. Доктор Уеда обичаше да повтаря: „Този, който очаква изхода на операцията, се намира почти в същото тежко състояние, в което се намира оперираният.“ Затова при чакащите винаги излизаше някой от младшия персонал, та заедно да обикалят кръглата, засенчена от широколистни дървета чакалня.

При Сари не дойде никой и тя беше благодарна за това. Не ѝ бяха нужни никакви обяснения, с точност до секундата знаеше кога телата ще бъдат пренесени от количките върху операционните маси, колко време ще е необходимо за дезинфекция на кожата, за даване на наставления от кибердиагностатора и за другите предварителни процедури. А екипът отдавна е готов. И ето сега, в този миг пристъпват...

Още няколко секунди. Вече са започнали.

Значи изборът е направен — избор безпристрастен и безжалостен, защото никой от съпричастните към избора не би могъл да бъде пристрастен, най-малкото заради своето неведение: за всички тях и двамата Арсинегас са свършено еднакви. Единствено тя би могла мигновено и безпогрешно да открие СВОЯ Дан. Но изборът вече е направен. Остава ѝ само да чака — безкрайни часове в смъртна мъка по другия. А след това на стенния екран ще се появи лицето на старшата сестра, в чиито задължения влизаше да известява с милото си гласче: „А сега си почивайте — всичко мина. Операцията беше рядко сполучлива, самият доктор Уеда...“ На измъчените чакащи този небесен глас действуваше безотказно — те мигом „оздравяваха от съпреживяванията“.

Операцията ще бъде сполучлива. Тя вярваше в доктор Уеда като в бог — дори да има един-единствен шанс, то операцията ще бъде най-малкото „рядко сполучлива“. И само за нея, Сари Сааринен, тази мажорна формулировка ще бъде празен звук — тя няма да знае най-важното: жив ли е НЕЙНИЯТ Дан? Достатъчен ѝ беше един поглед, достатъчен дори не шепот, а звук от неговото дихание. Но

Мериландската клиника завинаги е затворена за нея, защото именно тук тя бе извършила своето... престъпление? Или откритие?

Ако се съдеше по това, че никой не излезе при нея, вярно беше първото. Сари зиморничаво сви рамене, още беше наметната с кожухчето си от нерпа, с което тичаше от къщи към площадката за излитане на космодрума, където се бе сгромолясал хидромобилът; тя тичаше и знаеше само едно: нейният Дан се е убил, нищо друго не стигаше до слуха и съзнанието ѝ.

Убил се е Дан. Човекът, който беше за нея това, което не можеше да бъде нито един мъж на света за нито една жена от вселената. Нейният Дан — бездушно тяло, лишено от съзнание същество, един от милионите, който, подобно на орисан от макбетовска орисница, „не беше роден от жена“; неодушевена обвивка, в която тя успя да вложи безпльтен отпечатък на душата на истинския Арсинегас. Оказа се толкова просто, толкова просто! Необходимо беше само да изчака цял живот тази случайна среща с човека, преминал бързо една дъждовна вечер през нейната ученическа ваканция; необходимо беше търпеливо, година след година, десетилетие след десетилетие да чака тази среща да се повтори и дочакала, да разбере, че това е краят, трета случайност няма да има, и че сега, без да познае, без да си спомни, без да отгатне нейната лудешка, но стаена любов, той ще отmine и ще изчезне в широколиния шумол на августовския училищен парк...

Тя преживя всичко това и то бе достатъчно, за да може в нейния мозък ясно и определено да се оформи решението на проблема, за което на нито едно световно светило не достигаше не талант, не ерудиция, не — просто интуиция.

Решението се оформи, когато тя подслуша думите на доктор Уеда: „Мозъкът на донора не иска да се събуди...“ И разбра.

ЗА УСПЕШНОТО НАЛАГАНЕ НА СНИМКАТА НА ПСИСТРУКТУРАТА НА ДОНОРА Е НЕОБХОДИМО ПАРАЛЕЛНО В ДОНОРСКИЯ МОЗЪК ДА СЕ ВКЛЮЧИ ДОПЪЛНИТЕЛНО МОЗЪК ОТ ЧОВЕКА, СПОСОБЕН ДА СЪЗДАДЕ ДОСТАТЪЧНО МОЩНО ЕМОЦИОНАЛНО ПОЛЕ ЗА ЖЕЛЕНИЕ ДА ПРИЕМЕ ИНФОРМАЦИЯ, КОЯТО МОЖЕ ДА ПОНЕСЕ.

Преди шест години тази формулировка се породил в съзнанието ѝ от само себе си. Гениално откритие? Може би. Не е важно.

Но тя не само пренесе върху донора всички мисли и чувства на истинския Арсинегас. В такъв случай щеше да се получи втори Дан, който щеше да я напусне така безогледно и безвъзвратно, както и първият. Тя направи малка, съвсем малка мнемовложка: накара го да си припомни онази августовска вечер и нея, малкото момиче от втория ред в полутъмния салон, с която той не бива да се разделя, дорде е жив, нито за ден, нито за час, нито за миг, защото нямаше да има нито ден, нито час, дори миг, през който момичето да живее, без да го обича.

Дан дойде на себе си с тази мисъл. Шест години бе живял с нея. Шест години. Само шест. И — край, край, край! Как бе научил за тях онзи, истинският, от когото сега тя се страхуваше повече от смъртта, повече от раздялата, повече от самотата? Онзи, от когото така изкусно се криеше, когото непрестанно следеше и комуто желаше само едно: да изчезне, да се разтвори в Пространството, да загине! Както съвсем наскоро с момински екстаз се бе молила за чудо — за втора мимолетна среща, така сега с ненаситна алчност на похитител бе готова на каквато и да е цена — на каквато и да е! — да опази своето странно, внушено от самата нея щастие. През тъмните августовски ноци дори й се струваше, че ако първият попаднеше в нейната неограничена и безнаказана власт, тя щеше да заповяда да го разпнат пред очите й. За всичката самотност на младостта и. За нестихващия през тия шест години страх.

Но когато изтича до останките на мобила, наметнала рамене с нерповото кожухче, един поглед бе достатъчен, за да стане всичко така, както беше преди шест години: той отново я подмина, без да я познае, без да си спомни нищо, и този път завинаги.

И не беше по нейна воля, не беше по нейна вина това, че отпърво от сърцето й се изтръгна вопъл по любимия, а едва после — по съпруга.

И ето че сега в тази зала, толкова огромна и безлюдна, издигната сякаш нарочно, та в нея човек да почне да свиква с постигналата го самота — тук тя не може да сдържи оня вопъл, когато право пред очите й изведнъж лумна синият огън на внезапно оживелия екран и видя на него самия доктор Уеда.

Край.

От започването на операцията бяха изтекли някакви си десет минути и на екрана не беше старшата сестра, неизменният добър

вестител... Независимо кого се бяха опитвали да спасят, не им се бе удало.

Сари знаеше, че трябва да се обърне и да излезе, преди доктор Уеда да заговори. Но за да се помръдне, ѝ бяха необходими не сила, не воля — необходим ѝ беше просто живот.

А животът вече бе свършен — преди секунда.

Затова не може да си тръгне, а стои като вкаменена и във факта, че чува гласа на доктор Уеда, няма нищо чудно — нали още в древността хората са разбрали, че няколко мига след смъртта си човек възприема звукове, затова около мъртвите винаги говорят шепнешком...

— Сестра Сааринен — гласът на доктор Уеда звучи властно и оглушително като заповед из космодрума. — Сестра, сега вие ще влезете в операционната. Знаете кой е там. Не, нямам нужда от помощта ви. Дори няма да ви попитам кой от двамата Арсинегас е ис... преди шест години е бил истинският. Сега те са равноправни. Но в дадената ситуация от двата абсолютно еднакви варианта трябва да бъде избран онзи, който ще стане донор. А другият ще бъде спасен. И избора ще направите вие. Вие, Сари Сааринен.

Той я гледаше от екрана и очакваше отговор. Беше се приготвил отговорът да бъде най-неочакван, от ридание до смях. Но това, което се случи, той не очакваше — Сари се втурна към още неотворилата се врата, удари тялото си с нея като ослепяла птица и когато крилата най-после се дръпнаха, тя хукна по коридора, по стъпалата покрай ординарската — чак до прага на операционната.

Само да не се спре, да не се препъне, да не падне...

Само да не размисли.

Леко, като във всяка болница, дрънна сигналът за повикване. Дан се усмихна, изскърца със стави, докато се вдигаше, и направи на никелираната табла на леглото съвсем прилична стойка. После отблъсна лявата си ръка от блестящата метална тръба и успя да натисне с пръст бутона за приемане, но в дясното рамо го преряза нетърпима болка.

— Селски чекръкчия — изсъска той към появилия се на екрана Сидни. — Виждаш ли как страда твоят клиент? Не можа да го залепиш

като хората... Кракът ми повече няма да стъпи тук!

— Тялото, миличък, не кракът. И при това безмълвно.

— Ах, извинявай. Просто се сталям от благодарности!

Сидни искрено се разсмя.

— От теб всичко може да се очаква. Такива само си мислят как по-скоро да се измъкнат. Дори без да кажат едно благодаря.

— Хайде без инсинуации — миналия път когато излитах, теб те нямаше в клиниката. Тъй че не съм виновен.

— Не говоря за това — бързо изрече Сидни.

Когато разговорът засегнеше миналото, той винаги сменяше темата. Не искаше да чуе нещо, което би могло да реши въпроса: кой от двамата Арсинегас остана жив? Дан също се стараяше да избягва тази тема, но понякога се случваше ей така — неочаквано и... безопасно. Истински опасен разговор се завърза само веднъж, когато Дан направо попита за онзи, втория.

Без да му трепне окото, Сидни отвърна, че от втория останало само мокро петно и нямало какво да се реанимира. Отговорът бе подготвен предварително и дори интонационно прозвуча убедително. Дан стана мрачен и оттогава не задаваше въпроси.

— Думата ми е — продължаваше доктор Уеда, — че ако се притесняваш тук, можеш да заминеш, където си искаш. След тазсутрешната визитация те изписах.

— Шегуваш ли се? — не особено радостно изрече Дан.

Като че ли искаше да попита още нещо, но не се осмели.

— Не се шегувам — въздъхна Сидни. — Измитай се.

И изключи своя екран.

Вървеше бавно по обраслата с бръшлян тераса, където обикновено се разхождаха оздравяващите. Но сега беше време за следобедна почивка и на терасата нямаше никого. Така или иначе трябва да се сбогува. Много бързо бе изключил екрана, което понамирисваше на най-елементарна страхливост. Трябва да се сбогува. Сега Дан се преоблича, след три-четири минути ще бъде вече на малката дървена площадка, чиито стъпала водят направо до зеленикавата вода на топлия Мериландски залив. Оттук, от тази небоядисана лека вратичка, която така чевръсто и охотно хлопва подир бившите пациенти на клиниката, оттук бягат презглава всички, които са загубили търпение да се втурнат обратно в огромния, шумен и

опасен свят, за малко незагубен за тях безвъзвратно; тук, при резбованите перила, обикновено чакат бившите си подопечни сестрите и лекарите и колкото по-трудно е било завръщането на полумъртвото тяло към живия човек, толкова повече са изпращачите.

Сидни със собствените си ръце бе вдигнал Дан на крака за втори път и появата му на „прощалната площадка“ беше нещо естествено. Може би ще дойдат още две-три сестрички, дежурили нощем при Дан — добра традиция на клиниката.

Но когато свърна зад ъгъла и излезе на насипаната с чакъл пътечка, чак закова на място. Тук, където се събираха пътеките и алеите от парка, видя не само две сестрички. Събрал се бе целият свободен в тия часове персонал на клиниката.

Всички без изключение.

Тези, които бяха близо до площадката, изглеждаха бодри и непринудени — я ни вижте, значи, какви сме, от оня свят го върнахме. Сега на сбогуване можем и ръка да му стиснем.

Другите, по-свитичките, се бяха спрели по-далечко, под розовите пищни храсти на японската мимоза. Доктор Уеда не можеше да разгледа лицата им, но позите издаваха явно смущение. И въпреки всичко никой не се прибра, когато докторът дойде. А самият той много искаше да се махне. Защото бе признал пред себе си: и той като другите дойде само за да разбере кой от двамата Арсинегас е ТОЗИ? Никой не знаеше по какво ще си проличи, но всеки се надяваше на случая. И Сидни Дж. Уеда по нищо не се отличаваха от останалите. Същото равнодушно, гадно любопитство — истинският ли е все пак или не?

За да не среща ничий поглед, Сидни с престорено равнодушие почна да разглежда крехката черупка на хидромобила, който очакваше стопанина си до дървения кей.

И в този миг видя Сари. Тя стоеше сама, до водата, беше се подпряла или пък се криеше зад ствола на едно дърво. Откъде е научила? Защо е дошла? На какво се надява?

Ненавиждаше тази жена. Не завиждаше, че тя бе открила донякъде неоткриваемата тайна — не; но не можеше да ѝ прости, че от първия миг на съществуването му тя направи неистински първия в историята на Земята не роден, а ръкотворен човек. Нали Дан беше при нея, седеше в креслото — тя би могла да му внуши тази неземна

любов. Но не — ръката ѝ не се вдигна срещу този, единствения, истинския.

А бездушната кукла ѝ хареса. С този не я е било страх. Още не бе изпуснал първата си въздишка, още не бе трепнало сърцето в гърдите, а тя веднъж завинаги го обрече да бъде неистински. Защото бе вложила любов така, както запояват схема в транзистор. И сега стои тук с най-спокойното, най-непроницаемото, най-безстрастното лице.

Звънко хлопна дървената врата. Дан изтича на площадката.

Десетки хора се тълпяха около него, искаше му се да каже на всички нещо топло, нещо извън рамките на традиционната благодарност, но странният им израз го спря.

Доктор Уеда грешеше — по лицата им не бе изписано лакомо любопитство. Беше съвсем друго — някаква строга взискателност, очакване, което е невъзможно да излъжеш... Но в следващия миг Дан забрави за тях, за всичките тези хора, върнали му живота и младостта. Защото в далечината под стария платан стоеше жената със спокойното, скъпо за него лице, което не можеше да забрави нито за ден, нито за час, нито за миг. И сияещ от смях и щастие като дете, се затича към нея, вдигна я леко, високо и я понесе по скърцащия мостик. А зад него бе легнала такава тишина, че той не издържа и се обърна.

И видя как мълчаливо и забързано се разотиват хората в бели престилки, как, навели глави, те изчезват в сенчестите алеи на болничния парк.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.